Raadsvergadering datum	**:**	**18 december 2023**
Onderwerp	**:**	**Beleidskeuzenotitie Gemeentelijk Programma Water en Riolering Vlieland 2024-2027**
Portefeuillehouder	:	**Wethouder R. de Jong**
Zaaknummer	**:**	**376007**

Beslispunten

1. Te kiezen voor scenario C uit de Beleidskeuzenotitie Gemeentelijk Programma Water en Riolering.

Samenvatting

Voor het opstellen van een nieuw Gemeentelijk Programma Water en Riolering is de afgelopen maanden contact gezocht met burgers en diverse instanties om ideeën en opinies op te halen over wat voor het op te stellen programma belangrijk is. Met deze informatie is een beleidskeuzenotitie opgesteld, waarin drie scenario's met verschillende ambitieniveaus zijn uitgewerkt. De raad wordt gevraagd een keuze te maken uit de drie scenario's.

Aan de raad,

1. Aanleiding

Op 17 april 2023 stemde de raad in met de startnotitie voor het maken van een programma Water en riolering. Hierin is gesteld dat na het participatieproces hoofdkeuzes zouden worden voorgelegd aan de raad.

2. Beoogd resultaat

Een richtinggevende keuze voor de ambitie waarmee het programma water en riolering verder kan worden ingevuld en uitgewerkt.

3. Argumenten

Keuze scenario

Voortgaan op de huidige weg (scenario A) is eigenlijk geen keuze. Klimaatverandering is gaande en daarop zal geanticipeerd moeten worden. Daarnaast is de gemeente al de weg naar duurzaamheid en circulariteit ingeslagen. Het kan niet anders dan dat dit ook zijn weerslag krijgt in de gemeentelijke taken op het gebied van water – en rioleringsbeheer. Dit past ook goed bij de ambities van het raadbreed akkoord.

Participatie

Na de start is langs verschillende wegen informatie opgehaald bij burgers en belanghebbenden. Dit is op drie manieren gedaan:

1.
Er is een inloopavond gehouden waar burgers hun ideeën konden geven over wat zij belangrijk vinden om in het nieuwe programma geadresseerd te worden.

2.
AnteaGroup heeft individuele interviews gehouden met de ketenpartners:

1. Provincie Fryslân
2. Ondernemersvereniging Vlieland
3. Vitens
4. Wetterskip Fryslân
5. Rijkswaterstaat Noord-Nederland
6. WoonFriesland
7. Staatsbosbeheer Vlieland

3.
Omdat de opkomst op de inloopavond beperkt was, is er nog een schriftelijke enquête gehouden onder inwoners en eigenaren van zomerhuizen. Hierop zijn 45 reacties binnengekomen.

Een samenvatting van alle opgehaalde informatie is te vinden in het participatieverslag (bijlage 2)

Daarnaast zijn gesprekken gevoerd met medewerkers van de gemeente Vlieland, o.a. over financiën en het huidige stelsel.

3 scenario's

Bovenstaande informatie heeft geleid tot een notitie, waarin uiteindelijk 3 scenario's met verschillende ambities zijn gedefinieerd. In deze beleidskeuze notitie worden 3 scenario's op verschillende ambitieniveaus geschetst:
A: Huidig beleid doorzetten
B: Klimaatadaptatie
C: Klimaatadaptatie + duurzaamheid en circulariteit

In de notitie is globaal beschreven welke (extra) maatregelen water in bebouwd gebied, hemelwater en grondwater er per scenario nodig zijn om klimaatadaptief met water en riolering om te gaan, of om invulling te geven aan de aspecten duurzaamheid en circulariteit.

In scenario B gaat het bijvoorbeeld om maatregelen om hevige buien goed de baas te kunnen door te kijken naar afkoppelen, infiltreren en beperken van verhard oppervlak, en door in te zetten op het besparen van drinkwaterverbruik.

In scenario C komen daar o.a. bij de toepassing van duurzame / circulaire technieken en materialen, (her)gebruik van hemelwater etc.

Om verder te kunnen met de invulling en uitwerking van het programma is het nodig dat een keuze wordt gemaakt uit één van de drie scenario's.

Kosten per scenario

Van elk scenario zijn de kosten en consequenties voor de hoogte van de heffing in beeld gebracht.
Voor de financiële doorrekening van de scenario's is nog weer naar 4 varianten gekeken, te weten:

- De nullijn (niet verhogen van de heffing)
- Voortzetting bestaand financieel beleid (jaarlijkse verhoging met 5%)
- Kostendekkend tarief in 2035
- Kostendekkend tarief in 2025 en voorziening op huidige peil houden.

Bij variant 1 en 2 wordt de hoogte van de voorziening in alle scenario's op enig moment negatief. Omdat de voorziening geen negatieve stand mag hebben, vallen deze varianten feitelijk af. Ook variant 4 valt af, omdat het niet nodig (en niet wenselijk) is om de voorziening op het huidige niveau te handhaven.

Bij variant 3, die ervoor zorgt dat de voorziening net positief blijft, moet de heffing gemiddeld jaarlijks worden verhoogd met de volgende percentages:

- In scenario A jaarlijks met 6,8%
- In scenario B jaarlijks met 8,2 %
- In scenario C jaarlijks met 9,2%

Dat ook in scenario A, voortzetting huidige beleid, de heffing jaarlijks met meer dan de in het laatste MJOP voorziene 5% moet worden verhoogd is te wijten aan de inflatie van de afgelopen anderhalf jaar, waardoor de kosten van riool-onderhoud en vervangingsinvesteringen zijn gestegen. Ook de sinds anderhalf jaar gestegen rente, die mede de kapitaallasten van de investeringen bepaalt, veroorzaakt mede dat een grotere stijging van de heffing nodig is.

Bekostiging

Uit het bovenstaande blijkt dat de heffing de komende jaren behoorlijk zal moeten stijgen om gelijke tred te houden met de kosten. Op dit moment worden 100% van de kosten die worden gemaakt voor de gemeentelijke water- en rioleringstaken gedekt uit de heffing.

Echter, alleen percelen met een drinkwateraansluiting betalen heffing. Dat betekent dat percelen die geen aansluiting hebben maar wel baat hebben bij de afvoer en verwerking van hemelwater, zoals percelen met alleen een loods of verharde terreinen, daaraan niet meebetalen.

Om recht te doen aan de steeds breder wordende invulling van de gemeentelijke watertaken heeft de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) de Modelverordening Rioolheffing in september 2021 vervangen door de nieuwe Modelverordening Riool- en Waterzorgheffing. In deze nieuwe heffing worden zoveel mogelijk percelen betrokken, omdat iedereen van algemene maatregelen in de publieke ruimte profiteert.

Dit biedt mogelijkheden om een breder potentieel aan te spreken, waarmee de lasten over meer belanghebbenden kunnen worden verdeeld. Voorstellen hiervoor zullen in het uiteindelijke GPWR worden uitgewerkt. Het opstellen van een nieuwe verordening met een andere wijze van heffen moet echter zorgvuldig worden voorbereid en zal pas na vaststelling van het GPWR worden uitgewerkt.

4. Kanttekeningen/risico's

Een keuze voor alternatief C - variant 3 leidt over een aantal jaren tot een forse toename van de heffing, namelijk jaarlijks 9,2% in plaats van de 5% waar in het laatste MJOP mee werd gerekend.

In de kostenberekening wordt uitgegaan van een financiële afschrijvingstermijn van 50 jaar. In de praktijk blijken rioleringen op zandgronden echter vaak langer mee te gaan, zeker pvc-leidingen die soms wel tot 80 jaar meegaan. De oude gresbuizen uit de jaren '50 en '60 van de vorige eeuw zijn op Vlieland inmiddels allemaal vervangen. Wat resteert zijn hoofdzakelijk pvc-leidingen, behalve het riool in de Dorpsstraat, dat van beton is. Wij vervangen leidingen pas als na camera-inspectie blijkt dat daar echt een noodzaak toe is. Het is dus zeer wel mogelijk dat onze leidingen later dan na 50 jaar worden vervangen, wat een dempend effect op de kostenontwikkeling kan hebben. Als dit het geval blijkt, kan in de loop van tijd het stijgingspercentage worden bijgesteld. Maar dit geldt natuurlijk ook voor tegenvallers, zoals een verder oplopende rente.

5. Uitvoering

Met de vastgestelde keuze kan AnteaGroup het programma verder uitwerken en afronden.
Het eindproduct zal ter vaststelling worden voorgelegd aan het college van B&W.

Een nader ingevuld MeerJaren Onderhouds Plan zal daarna aan de raad worden voorgelegd, evenals eventueel te wijzigen verordeningen (zoals een verordening voor de afvoer van hemelwater en grondwater en een eventueel te wijzigen heffingsgrondslag).

6. Communicatie

Na vaststelling van het GPWR zal er over het uit te voeren beleid worden gecommuniceerd.

7. Financiën

Op dit moment zijn er geen directe financiële consequenties. Die zullen zich na nadere uitwerking van het gekozen scenario en vaststelling van het programma vertalen in een nieuw MJOP dat aan de raad zal worden voorgelegd.

Ook een wijziging van de verordening, alsmede een eventuele wijziging van de heffingsgrondslag, zal te gelegener tijd aan de raad ter besluitvorming worden voorgelegd

8. Juridische Zaken

Juridische zaken zijn op dit moment niet aan de orde.
Die volgen met name bij een eventuele aanpassing van de van de verordening.

9. Bijlagen

Bijlage 1. Beleidskeuzenotitie
Bijlage 2. Participatieverslag

Vlieland, 14 november 2023,

Burgemeester en wethouders van Vlieland,
M. Schrier, burgemeester
A. Idema, gemeentesecretaris

De raad van de gemeente Vlieland,

gelezen:	het voorstel van burgemeester en wethouders van 14 november 2023
overwegende dat:	- Voor het opstellen van de beleidskeuzen inwoners en belanghebbenden ruim in de gelegenheid zijn gesteld om hun ideeën over het toekomstige beleid op het gebied van water en riolering aan te dragen - Een keuze voor de ambitie op het gebied van water en riolering gewenst is
gelet op:	de toekomstige uitdagingen op het gebied van water en riolering, en de gemeentelijke ambities op het gebied van klimaatadaptatie, duurzaamheid en circulariteit,

B E S L U I T:

Te kiezen voor het uitwerken van het GPWR volgens scenario C van de ‘Beleidskeuzenotitie GPWR Vlieland 2024-2027.

Aldus vastgesteld in de raad van de
gemeente Vlieland in zijn openbare
vergadering van 18 december 2023

de griffier,	de voorzitter,
M.G. Brinksma-Brandenburg	M. Schrier